

varige Brugsret. Dette bemærker jeg kun foreløbigen. Det vil ikke være Thingets Medlemmer ubekendt, at det er et Spørgsmaal, man først i den senere Tid har hørt opfaste, om Fæsterne blot ere at betragte som Brugere eller have en Medeiendomsret i deres Fæstesteder. Man har tidligere stedse anseet det for en Sætning, der var hævet over enhver mulig Tvivl, at Fæsterne ligesaaledet, som simple Leiere, havde nogensteds Medeiendomsret. Man har anseet dette for saa afgjort, som nogen soleklar Sandhed kan være det. Fæsteren er som saadan kun Bruger; her er ikke Tale om hans Ret over Indboet, Besætningen og Inventariet og deslige, men kun om selve Fæstestedet med Tilliggende, og herover har han alene Brugsret for sin og sin eventuelle Enkes Livstid. De af de ærede Medlemmer, som ikke ere Jurister, ville dog, ifølge deres naturlige Retsbevidsthed og Kjendskab til Sproget, vide, at Eiendom og blot Brugsret ere forskellige Begreber; og ligesom den, der ublaaner eller udleier en Ting til Brug paa Dage, Uger, Maaneder eller Aar, ikke derved opgiver sin Eiendomsret over samme, saaledes faaer den, som erholder Tingen til Brug paa en vis, bestemt eller ubestemt Tid, heller ikke derved Eiendom over eller nogen Medeiendomsret i denne Ting, og hvad der gjælder om enhver temporair Brugsret, gjælder ligesaa fuldt om den livsvarige, saa at det er fuldkommen grundløst, naar man vil sige, at Fæsteren har nogensteds Medeiendom i det ham overdragne Fæstested. Dette er Noget, som Enhver i Thinget veed, og den ærede Forslagsstiller kan allerminst derom være uvidende; dertil er han for indsigtsfuld. Men jeg vil sige ham, hvad han maaskee ikke veed, og det er, at man ved ikke saa Leiligheder har anvendt visse Bestraelfer for i Bondestanden at staffe den Forestilling Indgang, at Fæsterne virkelig havde en Medeiendomsret, og man har undertiden dreiet og vendt dette saaledes, at det ikke skulde være de enkelte Fæstere, men Fæstebondestanden, hvem Medeiendomsret over Fæstestederne tilkom. Dette sees let, naar det nærmere prøves, egentlig at være reen Usands og meningsløst, ligesom den hele Forestillingsmaade om Fæsternes Medeiendomsret hviler paa en fuldkommen Begrebsforvir-

ring. Jeg skal ved denne Leilighed ikke nærmere gaae ind herpaa; jeg har kun villet berøre det og udtale, hvad jeg anseer for at være en Sandhed, saa klar som Dagens Lys. Men det forekommer mig da, og maaskee især i yore Tider, at ville være noget misligt, om en Lovbestemmelse skulde blive vedtagen, der ligesom kunde synes at røbe hin urigtige Forestillingsmaade. Jeg skal, efter hvad jeg saaledes har tilladt mig at forudstikke, oplæse Forslagets § 6, der lyder saaledes:

„Det tillades Fæsterne at anvise Sognes forstanderskabet Byggeplads til Dpførelse af Huse for Huusvilde paa en Udkant af deres Lødder. Af den herfor betingede Afgift betales to Trediedele til Fæsteren og en Trediedeel til Jorddrotten, saalange det Fæstebrev staaer ved Magt, der bestod ved Vortleintingen; naar dette er udløbet, fastsættes det fremtidige Afgiftsforhold ved Overenskomst med Jorddrotten eller ved Burdering.“

Dette har forekommet mig at være en særdeles mærkelig Paragraph (Latter), en Paragraph, der næsten kunde synes at danne Forslagets Hovedstykke, og det Dvrigt kun et Slags Ramme; ialtsald er det vist, at denne Paragraph virkelig fortjener lidt nærmere at overveies. Det er saaledes strax i Paragraphens Begyndelse mærkeligt, naar det hedder, at det tillades Fæsterne at anvise Sognesforstanderskabet Byggeplads. Her synes det dog temmelig klart — eller ialtsald vilde det være meget undskyldeligt, om En eller Anden forstod Paragraphen saaledes — at Fæsterne ere stilledede frem som de ene Dispositionsberettigede; dem er det, Tilladelsen gives, Jorddrotten, Eieren tales der her slet ikke om; det synes overalt, som om man i denne Deel af Paragraphen ignorerer, at der eksisterer nogen Eier, skjøndt vi strax skulle faae at see, at det er om en virkelig Eiendomsraadighed, der er Tale. Af den betingede Afgift skal der betales to Trediedele til Fæsteren og en Trediedeel til Jorddrotten; man har altsaa dog virkelig ikke glemt Jorddrotten; thi man betænker ham jo dog med den ene Trediedeel af den betingede Afgift. Men det hedder: den „betingede Afgift“; af hvem betinges denne Afgift? det siges ikke udtrykkelig i Paragraphen (Afsætning):